

Inicjatywy lokalne na obszarach Natura 2000

Natura 2000 potrafi być niezwykłą inspiracją dla mieszkańców miejscowości położonych w jej granicach. Dzięki dzieleniu się swoją pasją i wytworami lokalnej działalności przyczyniają się oni do promocji zarówno obszarów Natura 2000, jak również swojego regionu. Przykłady ich aktywności są najlepszym sposobem na walkę ze stereotypem sieci Natura 2000 jako kolejnego obszaru ścisłej ochrony przyrody. Są to miejsca, gdzie można swobodnie prowadzić działalność gospodarczą. Nie są to również tereny zamknięte dla inwestycji.

Suseł perełkowany (źródło: wikipedia)
(źródło: flickr)

Wodniczka

Niekiedy wystarczą niewielkie zmiany w projekcie inwestycji lub zmiana lokalizacji przedsięwzięcia jak miało to miejsce w przypadku obszaru Natura 2000 Świdnik PLH060021. Na obszarze, na którym planowano rozbudowę Portu Lotniczego Lublin odkryto obecność zwierzęcia będącego unikatem na skalę europejską – susła perełkowanego. Kolonia tego sympatycznego zwierzaka zamieszkuje dość nietypowy teren, mianowicie płytę lotniska. Natura 2000 Świdnik w celu ochrony susła objęła swoim zasięgiem trawiasty obszar lotniska. Planowana rozbudowa portu lotniczego stanowiła zagrożenie dla susłów, udało się jednak wypracować kompromis zadowalający zarówno miłośników przyrody, jak również lokalne władze. Lokalizacja

pasa startowego uległa przesunięciu na taką odległość, aby nie stanowił on zagrożenia dla susłów.

Wioski Bocianie

Obszar Natura 2000 Ostoja Warmińska PLB280015, dawniej Warmińskie Bociany, jest wyjątkowo oryginalną atrakcją turystyczną. Jest to ostoja bociana białego. Ochronie na tym terenie podlegają zarówno kolonie lęgowe, jak również dogodnie żerowiska bocianów zlokalizowane w obrębie wiosek. Zastanawiacie się zapewne co czyni ten obszar tak wyjątkowym, otóż słynie on z „wiosek bocianich” – wsi z dużymi skupiskami gniazd bociana białego. Jeżeli nadal uważacie, że nie jest to nic nadzwyczajnego, być może ta informacja zmieni wasze myślenie. W jednej ze wsi, Żywkowie, uznawanej za bocianią stolicę Polski, mieszka zdecydowanie więcej bocianów niż ludzi. Gniazda których na dziewięć gospodarstw przypada około czterdzieści, zlokalizowane są na drzewach, dachach domostw oraz słupach elektrycznych, tworząc największą w Polsce kolonię bociana białego. Początki nie były jednak łatwe a obecna sytuacja jest wynikiem wspólnej inicjatywy społeczności lokalnej, która wraz z Północno-Podlaskim Towarzystwem Ochrony Ptaków realizuje projekt o nazwie „Bociania wieś”. Poczyniono szereg zabiegów, które miały ułatwić osiedlenie się bocianów, wyremontowano dachy, stworzono solidne platformy w celu zabezpieczenia gniazd przed osuwaniem i spadaniem. Do tak dużej liczebności bociana białego na tych terenach przyczynia się również urozmaicony krajobraz składający się z łąk, zadrzewień śródpolnych oraz terenów wilgotnych, stanowiących miejsce żerowania bocianów. Zdecydowanie najchętniej bociany korzystają z regularnie wykaszanych łąk wykorzystywanych rolniczo. Na turystów czeka specjalna wieża widokowa, z której można prowadzić dogodne obserwacje ornitologiczne. Żywkowo to oczywiście nie jedyna wieś nawiedzona tak licznie przez bociany, na „Wioski bocianie” składa się blisko dwadzieścia innych miejscowości, które razem tworzą Warmińsko-Mazurski Szlak Bociani.

Wieża widokowa w Żywkowie udostępniona przez Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (źródło: flickr)

Wrzosowa Kraina

Kolejny obszar Natura 2000 Wrzosowiska Przemkowskie PLH020015 słynie z rozległych obszarów wrzosowisk, wyjątkowych na skalę europejską. Partnerskie porozumienie władz samorządowych, organizacji społecznych i pozarządowych oraz prywatnych przedsiębiorców sprawiło, że rozwój lokalny miejscowości położonych na obszarze Natura 2000 Wrzosowiska Przemkowskie realizowany jest w pełnej zgodzie ze środowiskiem przyrodniczym. Grupa partnerska „Wrzosowa Kraina” zrzesza osoby chcące działać na rzecz promocji regionu Borów Dolnośląskich. To tutaj wytwarzany jest znany w całej Polsce i za granicą produkt – przemkowski miód wrzosowy. Jest to jedna z wielu ofert „Wrzosowej Krainy”, tutejszy sektor żywnościowy rozwija się w oparciu o wykorzystanie rodzimych gatunków roślin, zwierząt i grzybów. Rozwijana

jest również działalność produkcyjno-usługowa oparta na wykorzystaniu głównie surowców pochodzenia lokalnego. Grupa zrealizowała dotychczas również wiele proekologicznych projektów, np. „Czy ja dbam o środowisko”, „Ścieżki edukacyjne we wschodniej części Borów Dolnośląskich”, „Rozwój obszarów wiejskich we wschodniej części Borów Dolnośląskich”, „Agroturystyka szansą dla regionu”, „Wrzosowa Kraina w zgodzie z naturą”, „Ekomuzea” oraz bardzo nowatorski i ciekawy projekt: **„Wieloletnia aktywizacja zawodowa społeczności romskiej w ramach prac związanych z czynną ochroną obszaru Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 – Obszary Specjalnej Ochrony „Stawy Przemkowskie” – I Etap”**

Powyższe przykłady to jedynie niewielki wycinek różnorodnych działań realizowanych na obszarach Natura 2000. Niestety bardzo często społeczności lokalne i władze samorządowe obawiają się, że włączenie ich miejscowości do sieci obszarów chronionych Natura 2000 spowoduje zahamowanie rozwoju gospodarczego, wystraszy przyszłych mieszkańców oraz potencjalnych inwestorów. W praktyce na obszarach tych większość aktywności jest dopuszczalna pod warunkiem, że nie mają one znaczącego negatywnego wpływu na siedliska oraz te gatunki roślin i zwierząt, dla których powołano obszar Natura 2000. Konieczne jest podjęcie działań, które pomogą promować liczne aktywności podejmowane na obszarach Natura 2000, aby pokazać innym jak wiele można zyskać żyjąc zgodnie z naturą.

Źródła:

<http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/3693,zywkowo-bociania-wioska.html>

<http://gci.bartoszyce.pl/turystyka/warminsko-mazurski-szlak-bociani/>

<http://www.wrzosowakraina.pl/>

<http://www.airport.lublin.pl/o-nas/spoleczna-odpowiedzialnosc/ochrona-susla.html>

Obszar Natura 2000 Świdnik PLH060021 (Standardowy Formularz Danych)

